

Historische Kring Baerne

Religieuze route 9,2 km

Deze route door Baarn wordt u gratis aangeboden door de Historische Kring Baerne. Hiermee hopen we bewoners en bezoekers te verrassen met de vele karakteristieke en historisch waardevolle elementen van Baarn. De Historische Kring Baerne hoopt dat wandelaars hier goed mee uit de voeten en in de benen kunnen.

De serie routes van de Historische Kring Baerne bestaat uit de thema's:

1. Serres (7 km)
2. Torentjes (7,0 km)
3. Koetshuizen (9,2 km / 15,6 km)
4. Rijksmonumenten (9,2 km)
5. Gemeentelijke monumenten (3,5 km)
6. Beelden (5,2 km)
7. Religie (9,2 km)
8. Literair (9.2 km)
9. Lage Vuursche (15 km)
10. Canonroute (16,4 km / 26,8 km)

Bron: Baarn, geschiedenis en architectuur, Fred Gaasbeek, Jan van 't Hof en Maarten Koenders, Zeist 1994. Wikipedia.

	LA=linksaf RA=rechtsaf RD=rechtdoor Rode nummers worden onderaan toegelicht	Start: Brink
1	De Grote Kerk	Pauluskerk
2	RD tussen gemeentehuis/Pauluskerk	
3	LA Stationsstraat	Herberg van Paulus
4	RA Bosstraat oversteken na 50 meter	
5	LA Schoolstraat	
6	LA Kapelstraat 7	Lutherse kapel
7	RA Eemstraat	
8	LA Hoofdstraat	
9	LA Penstraat 6, het Odd Fellowhuis	
10	RA Brinkstraat	
11	RA Kerkstraat 19 de katholieke Nicolaaskerk.	Nicolaaskerk
12	LA Eemweg Opstandingskerk.	Opstandingskerk
13	RA Tromplaan 7 de hervormde wijkgemeente van bijzondere aard, de Calvijnerk.	Calvijnerk
14	LA Heemskerklaan	
15	LA Piet Heinlaan	
16	RA Maatkampkampweg de katholieke Maria Koninginkerk.	Maria Koninginkerk
17	RA Bremstraat 60 Islamitische gebedsruimte	Kuba
18	LA Irisstraat	
19	RD Reigerstraat 17, nu uitvaartcentrum	De Ark
20	RA Lepelaarstraat	
21	LA Wijkamplaan	
22	RA Torenlaan	
23	LA Javalaan	
24	LA Stationsweg	

25	RA Koningsweg 5	Apostolisch Genootschap
26	RD Prins Hendriklaan oversteken richting station	
27	RA Stationsplein om het Amalia-Park	
28	RA Gerrit Van der Veenlaan	
29	RA Anna Paulownalaan	
30	LA Emmalaan om de vijver	
31	RD Emmalaan/hoek Adelheidlaan 8 evangeliegemeente	De Reddingsark
32	RA Wilhelminalaan en meteen	
33	LA Nassaulaan 17	Chr. Gereformeerde kerk
34	LA Nieuw Baarnstraat	
35	RA Eemnesserweg 63	Doopsgezinde Gemeente
36	RA Nieuwstraat	
37	RA Turfstraat	
38	RD Sophialaan	
39	LA De Wetstraat 25	Leger des Heils
40	LA Sophialaan	
41	LA Generaal Karel van der Heijdenlaan	
42	LA Oude Utrechtseweg 4a gereformeerde kerk Paaskerk	Paaskerk
43	RD Nieuwstraat (Prins Hendriklaan oversteken en links van 'La Promenade')	
44	RA Laanstraat	
45	LA Laanplein (tegenover de supermarkt) op het plein achter de drukkerij de Nederduits gereformeerde kerk, gelegen aan de Eemnesserweg	Nederduits Gereformeerde kerk
46	RA Eemnesserweg	
47	LA Veldstraat	
48	RA Kerkstraat	
49	RA Kampstraat 8 Ned. Protestantenvond	Witte Kerkje
50	LA Eemnesserweg richting Brink	

	Achtergrondinformatie Religieuze Route	
1	<p><i>De Grote of Heilige Pauluskerk werd rond 1395 gebouwd op het hoogste punt van de Brink. Tot 1580 was het een rooms-katholieke kerk en viel het onder de Utrechtse Paulusabdij. In de kerstnacht van 1580 werd het overgenomen door de hervormden, in opdracht van de Staten van Utrecht. In de vijftiende eeuw is het koor vergroot met een driezijdige aanbouw. Tevens werd toen het schip tot naast de toren doorgetrokken en de toren werd verhoogd tot de huidige geleding met de galmgaten. In 1638 kwam er een tweede beuk naast de kerk en kreeg de toren de hoogte die hij nu heeft. In de zeventiende eeuw kwam er een hofkerkbank, speciaal voor stadhouder Willem III die in Soestdijk woonde. Eind 19^e eeuw is de kerk ingrijpend verbouwd. Prinses Juliana was de laatste die in de bank heeft gezeten als koninklijk lid. Alleen als het druk is mogen er gelovigen in de bank zitten, anders wordt de bank vrijgehouden voor een lid van het koninklijk huis.</i></p>	
3	<p><i>De Herberg van Paulus naast de Pauluskerk is sinds 1986 ook in gebruik voor verkorte versies van de diensten die van 10 tot 11 in de Pauluskerk worden gehouden. Verder is het vooral in gebruik als zalencentrum, voor vergaderingen, catechisaties enzovoort. De Herberg kwam in de plaats van zowel de Ark als het 'gebouw voor Christelijke Belangen' dat tegen de Astroschool was aangebouwd. De hervormde kerk had dus drie locaties voor diensten en vergaderingen en concentreerde dat in 1986 op één locatie, namelijk Brink/Stationsweg.</i></p>	
6	<p><i>Het gebouw aan de Kapelstraat werd van 1926 tot 1946 gebruikt door de Gereformeerde Kerk in Hersteld Verband, een afsplitsing van de Gereformeerde kerk. Vervolgens werd het pand gebruikt door de Evangelisch-Lutherse kapel in Baarn, die al bestond sinds 1920. De eerste jaren hadden die hun diensten gehouden in de aula van het oude Baarns Lyceum in villa Waldheim. In 1958 was een grote verbouwing. De laatste dienst was op 28 mei 1989. De kerkelijke gemeente is met die van Soest opgegaan in de lutherse kerk aan de Langestraat in Amersfoort.</i></p>	
11	<p><i>De Heilige Nicolaaskerk is een rooms-katholieke kerk vernoemd naar Nicolaas van Myra. In de Kerstnacht van 1580 werd de kerk te Baarn aan de katholieken ontnomen. Niet lang daarna werd de uitoefening van de katholieke eredienst verboden. Pas in 1703 kwam er weer een schuurkerk die aan de Zandvoortweg stond. De missen werden in het geheim gevierd in een huis in de wijk Santvoort door 'ambulante missionarissen'.</i></p> <p><i>In de loop van de 19e eeuw werd de schuurkerk te klein en werd een nieuwe kerk gebouwd. Die vroeg-neogotische kerk werd in 1861 in</i></p>	

	<p><i>gebruik genomen. Deze was als vanouds gewijd aan de heilige Nicolaas. Omdat het aantal parochianen bleef groeien werd de huidige kerk gebouwd, die in 1905 gewijd werd.</i></p> <p><i>De voorzijde heeft een achthoekige toren met spits aan de ene zijde. Aan de andere zijde staat een laag vierkant torenvormig bouwwerk. Deze toren is door geldgebrek niet afgebouwd. De kerk bezit een gepolychromeerd houten beeld van Maria van Baerne uit 1735. Bijzonder zijn ook een miskist en houten tabernakel die nog stammen uit de tijd van de schuilkerk.</i></p>	
12	<p><i>De Opstandingskerk (tegenwoordig Ruysdaelhof) is in 1964 gebouwd in de plaats voor de Laanstraatkerk. Het waren twee gebouwen van één gemeente. De gemeenteleden konden kiezen naar welke van de twee gebouwen ze gingen en de dominees gingen ook afwisselend in beide gebouwen voor. De kerk aan de Oude Utrechtseweg had oorspronkelijk geen naam. Toen de Opstandingskerk werd gebouwd, kreeg de andere kerk de naam Kruiskerk. Toen de Opstandingskerk in 1995 werd afgestoten bleef alleen de Kruiskerk over. Dat was natuurlijk geen mooie naam, want het kruis van Jezus werd gevolgd door zijn opstanding. Vandaar vanaf 1995 de naam Paaskerk, omdat Pasen kruis en opstanding verbindt.</i></p> <p><i>Het moderne gebouw van architect Zuiderhoek heeft veel kleurrijke raampartijen die claustra's worden genoemd. De gevel bestaat uit prefab betonelementen met uitsparingen voor zwarte panelen of beglazing. In 1995 werd de kerk buiten gebruik gesteld en verbouwd tot appartementen.</i></p>	
13	<p><i>De Calvijnkerk aan de Tromplaan 7 is het gebouw van de hervormde wijkgemeente van bijzondere aard. De Gereformeerde Bond is een stroming van behoudende hervormden uit de 19^e eeuw die de hervormde kerk niet wilde verlaten. De sober uitgevoerde kerk zonder toren heeft een symmetrische voorgevel. Aan weerszijden van de dubbele deur in de voorgevel is een horizontaal glas-in-loodvenster. Boven de toegangsdeuren zijn drie smalle vensters gemaakt. Aan de uiteinden van de voorgevel staan twee losstaande pijlers in de stijl van de Amsterdamse School. Het orgel werd in 1862 gebouwd door orgelbouwer Lodewijk Sjoerds Ypma.</i></p>	
16	<p><i>De Maria Koninginkerk aan de Maatkampweg werd gebouwd door architect H. Knoop. In 1962 werd het gebouw in gebruik genomen. De kerk heeft een losstaande toren. De klok uit 1870 is afkomstig uit de Johanneskerk in Uithoorn. Eind jaren 1990 kreeg de spitsloze toren toch een klein torenspitsje, in combinatie met aanbrenging van GSM antennes. In 2011 werd de kerk samengevoegd tot de Martha en Mariaparochie met de Nicolaaskerk en een aantal Eemlandse kerken. Op de buitenmuur staat een kunstwerk, uitbeeldend de vijf wijze en de vijf dwaze meisjes met hun olielampen, uit een gelijkenis uit het bijbelse</i></p>	

	<i>boek Matteüs 25 en naar de profetie van Jesaja.</i>	
17	<i>De islamitische gebedsruimte Kuba aan de Bremstraat werd begin jaren negentig geopend. Kuba was is de eerste moskee die ooit werd gebouwd. De eerste stenen zouden nog persoonlijk door de profeet Mohammed gelegd zijn in het dorpje Quba. Die moskee werd gebouwd vlak na de reis van Mohammed van Mekka naar Medina.</i>	
19	<i>De Ark was een Nederlands hervormde kerk, gereedgekomen in 1962. De kerk is sinds 1982 buiten gebruik. Het is nu een uitvaartcentrum. Twee grote hellende raampartijen omsluiten de kerkzaal en refereren naar de vorm van de Ark van Noach. De klokkentoren en tevens schoorsteen is nog steeds zichtbaar. Binnen hangt aan de linkerzijde een kunstwerk met een voorstelling van de Ark van Noach, rechts is Jonas in de walvis weergegeven.</i>	
25	Het Apostolisch Genootschap aan de Koningsweg 5 werd in 1984 in gebruik genomen. De kerk verving een ouder koetshuis, dat sinds 1946 in gebruik was en in 1983 werd gesloopt. Het Centrum voor informatie en verdieping Berg en Dal van Het Apostolisch Genootschap bevindt zich in een monumentale villa te Baarn, op loopafstand van het Dienstencentrum. Daarin is onder andere de bibliotheek van Het Apostolisch Genootschap ondergebracht, met audioruimte en filmzaal. In 2004 werd het documentatiecentrum met bijbehorende tentoonstellingsruimte ook overgebracht naar Baarn.	
31	De evangeliegemeente De Reddingsark aan de Adelheidlaan is gevestigd in villa Salem. Salem is een bijbelse naam voor Jeruzalem. De naam staat ook symbool voor 'Vrede', de villa uit 1897 werd later Shalom genoemd. Het gebouw werd rond 1897 gebouwd en ontworpen door C. Sweris, de ontwikkelaar van het Wilhelminapark.	
33	In 1893 fuseerden de Christelijke Gereformeerde Kerk (Oude Utrechtseweg) en de Nederduitsch Gereformeerde Kerk (Eemnesserweg). De mensen van de Oude Utrechtseweg die niet meewilden in de fusie, gingen naar de Nassaulaan en hielden hun oude naam. Het oorspronkelijke gebouw stond haaks op de Nassaulaan. De evenwijdig aan de Nassaulaan staande beuk is in 1921 gebouwd, het voorportaal en zijaanbouw zijn in 1993 toegevoegd. De vensters hebben rondboogvensters en gekleurd glas.	
35	In 1927 werd begonnen met de bouw van de doopsgezinde kerk door de architecten Kleinhout en Van der Steur. De sobere zaalkerk zonder toren werd in gebruik genomen op 19 februari 1928. Het orgel dat in 1930 werd geplaatst was gebouwd door N.A. van den Berg uit Aalten. In 1985 wordt een door Jan Bruijn uit Enkhuizen met gebruikmaking van het bestaande pijpwerk gebouwd orgel in gebruik genomen.	
39	Het gebouw is in 1898 gebouwd door een jongensclub van de Gereformeerde Kerk , geheten: 'jongelingsvereniging Spreuken 9:10a'. Bijzonder natuurlijk, dat zo'n jongensclub zelf een gebouw kan laten bouwen. De grond aan de De Wetstraat grensde aan de grond van de kerk aan de Oude Utrechtseweg. In 1907 werd het gebouw	

	gekocht door het Leger des Heils. Aan het begin van deze eeuw is het Leger eruit gegaan en verhuisd naar Het Poorthuis, dat toen gevestigd was aan de Acacialaan. Het kerkje kreeg daarna een woonbestemming.	
42	De Gereformeerde Paaskerk heeft een steen met het opschrift <i>D.A.H. Gezelle Meerburg 21 oct 1880</i> . De grond werd beschikbaar gesteld door prins Hendrik de Zeevaarder. Hij had daarbij wel bepaald dat het een monumentale kerk moest worden. Dit heeft geleid tot de rijke detaillering in verhouding tot andere gereformeerde kerken. Omdat prins Hendrik het storend vond, kwamen er geen kerkklokken in de Paaskerk. De kerk had bij de bouw een kruisvormige plattegrond. In 1904 zijn aan de achterzijde enkele ruimten aangebouwd en kwam er een tweede dwarsbeuk onder toezicht van architect Tjeerd Kuipers.	
45	Nederduits Gereformeerde Kerk van Baarn werd in 1888 werd het gebouw aan de Eemnesserweg tegenover de Julianaschool. Op 1 februari 1891 werd H.H. Kuiper aan de Eemnesserweg tot dominee bevestigd door zijn vader, de latere minister-president. In 1893 kwam er een fusie met de kerk aan de Oude Utrechtseweg. Het gebouw werd dus maar vijf jaar als kerk gebruikt. De kerk aan de Nassaulaan is gesticht door de mensen die in 1893 niet met de fusie meegingen. Het gebouw aan de Eemnesserweg werd verkocht en als timmerwerkplaats gebruikt. Later werd het pand gekocht door Drukkerij Bakker.	
49	Het Witte zaalkerkje aan de Kampstraat heeft een deels ingebouwde toren en een opengewerkte achtkantige spits en staat met de ingang naar de Kampstraat. In de toren zit een achtkantige klokkenstoel. Ze is gebouwd in 1893 naar ontwerp van J.D.F. van der Veen. De kerk werd ingewijd op 5 mei 1894. In 1908 werd de consistorie vergroot. De Nederlandse Protestantenvbond is een vereniging van vrijzinnige christenen die ook openstaan voor buitenkerkelijken. De kerk is enige jaren in medegebruik geweest als Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt (GKV) Baarn. De GKV Baarn is later samengevoegd met de GKV Soest.	